

Јаблан Обрадовић, директор Фонда солидарности, и о његогодишњем искуству ће државне институције

И даље једини гарант исплате радницима

З а пет година рада Фонд солидарности решио је 50.000 захтева за исплату заосталих зарада или других права која радници чије су фирме у стечају могу остварити код ове институције. Од тога је око 28.000 решено позитивно, а око 18.000 негативно. Преостали захтеви нису били у надлежности Фонда. Иначе, Фонд се финансира искључиво из буџета Републике Србије, он је државна установа која постоји од 2005. а њено функционисање регулисано је Законом о раду из 2005. године. О правима које радници могу остварити код Фонда солидарности, о процедуре доношења решења, висини планираних средстава за ову годину и о томе колико ће фирмама у току 2011. отићи у стечај, разговарали смо са Јабланом Обрадовићем, директором Фонда.

- Прошле године Фонд је имао средства у износу од 337 милиона динара. Ове 2011. она су већа захваљујући сарадњи Министарства рада, Министарства финансија и Владе, и износе 480 милиона динара. Сва средства Фонд утрошена су на исплату радника. Међутим, током прошле године било је решено 4.900 захтева, а од тога 2.800 позитивно. Крајем 2010. донели смо 1.680 позитивних захтева који су остали неисплаћени и они се преносе у ову годину, тако да ће само за њих отићи око 200 милиона динара. То значи да поменуто повећање неће бити доволно јер већ сада зnamо да ћемо имати више поднетих захтева него прошле године. По мојим сазнанијима више од 14.000 фирмама има блокиране рачуне. У њима је запослено око 105.000 радника. Многе од ових фирмама ће

морати у стечај и очекујем да ће се до краја године Фонду обратити још око 5.000 радника са својим захтевима. Због тога ћемо тражити ребаланс буџета и повећање средстава како би Фонд и даље остао гарант исплате радницима.

● Колико дugo траје процедура доношења решења?

- Током процедуре подношења захтева и доношења решења, најдуже траје прикупљање документације. Дешава се да радник не донесе сву документацију, или да то није могуће јер се део документације налази код стечајног управника или стечајног судије. Прикупљање документације траје и по

- Око 95 одсто оствареног права радника односи се на исплату зараде. Међу осталима највише има отпремнице за пензије, а само две фирме су успеле да наплате накнаду за годишњи одмор. Имамо случајеве накнада за боловање, али су оне по износу исте као и зарада, тако да се и исплаћују у виду зараде а не као боловање. Истакао бих да нико није искористио право на накнаду повреде на раду. То је проблем прописа пошто је закон јако „строг“. Готово је немогуће да се исте године покрене стечајни поступак и донесе правоснажна претходна одлука, донете у години када је отворен стечај и уколико је постала правоснажна пре покретања стечајног поступка.

Права код Фонда солидарности

● Која права радници могу да остваре преко Фонда солидарности?

- Радници могу остварити следећа права код Фонда солидарности:
- Накнада зараде за последњих девет месеци пре почетка стечајног поступка;
- Накнада за боловање до 30 дана, ако је започето у току 9 месеци пре отварања стечаја;
- Накнада штете, ако крвицом послодавца није искоришћен годишњи одмор за годину у којој је покренут стечај;
- Отпремница за одлазак у пензију, уколико је радник отишао у пензију у години у којој је почeo стечајни поступак и то пре покретања стечајног поступка;
- Накнада штете због повреде на раду или професионалног оболења (на основу судске одлуке, донете у години када је отворен стечај и уколико је постала правоснажна пре покретања стечајног поступка);
- Фонд, такође, врши и уплату доприноса за социјално осигурање за период за који исплаћује зараду, а највише за 9 месеци.

пар месеци, зависно од тога колико је радник спретан, али и колико се ажурно води стечајни поступак. Процедура, од тренутка кад се сакупи комплетна документација до уручења решења, не траје дуже од месец дана, мада је то у просеку и мање, од 15 до 20 дана.

● Који су најчешћи захтеви радника?

● Како се одређује износ накнаде?

- Износ исплате прописан је чланом 125 Закона о раду. Обрачунава се минимална зарада у садашњој вредности, а нето зараду одређује социјално-економски савет. Она тренутно износи 95 динара по сату, пута остварени број радних сати. Фонд још уплаћује доприносе и повезује стаж код Фонда за пензионе и инвалидско осигурање.

Тренутно више од 14.000 фирмама има блокиране рачуне: Јаблан Обрадовић

Накнада за боловање је иста као и зарада. Неискоришћени годишњи одмор је сума од три минималне зараде. Отпремница за одлазак у пензију је износ од три просечне зараде у привреди Србије у последња три месеца. Износ за накнаду за повреду на раду одређује суд.

● Колико су радници упућени у своја права и да ли знају за рад Фонда?

- Сада многи радници знају за рад Фонда, што није био случај у почетку. Током петогодишњег рада, ми смо се трудали да информиšемо раднике. Међутим, ни сада радници не знају која су њихова права. Радник можда зна за Фонд, али он нема ту моћ да одради све што је потребно по питању прикупљања документације. Неретко радници помоћ траже од адвоката и других посредника. Нема потребе за тим, јер тај посао ради Фонд, бесплатно. Проблем је и то што радници не схватају да када крене стечај немају више истог послодавца, да је сва одговорност на стечајном управнику и да им он можда неће указати на њихова права. Дешавало се да у истој фирмама неки радници остваре своја права а неки не само зато што нису поднели захтев. Нажалост, није законски регулисано обавештање сваког радника о Фонду.

Једини начин да за нас чују је преко средстава информисања или преко Агенције за приватизацију, односно стечајног управника. У последње време нам стечајни управници излазе у сусрет и они обавештавају раднике о Фонду, тако да сада немамо проблема са роком за пријаву који је 15 дана од дана када радник прими правоснажну судску одлуку којом су му призната потраживања.

● Какви су планови Фонда за будућност?

- Наша жеља је да Фонд постане лидер у остваривању права радника код послодавца у стечају у Србији, пошто је та популација друштва најугроженија и правно и материјално. Када фирма оде у стечај, они изгубе радно место, понекад је то и више чланова једног домаћинства, а још увек немају услова за пензију. Налазе се у годинама по којима не ваљају ниједном послодавцу. Сва права сведена су им на годину дана исплате Националне службе за запошљавање. Они су беспомоћни и заборављени и од друштва и од државе, и јако тешко живе. Та популација вапи за социјалном правдом, и држава је обавезана да заштити њихова права и да им помогне да наставе живот достојан човека.

Марија Кртић

Фонд решио 50.000 захтева заосталих зарада и других права запослених: Радници „Клуз-Тиса“ из Новог Бечеја

Фото: Стјанислав Милјковић

Донета решења у 2010. години по којима ће исплати бити извршена у 2011. години					
Ред.бр.	Назив фирме	Број исплаћених радника	Нето износ исплат	Уплатни износ за доприносе	УКУПНО
1	АД Клуз Тиса, Нови Бечеј	95	10.145.240,00	5.072.620,00	15.217.860,00
2	АД Имекс Анграпромет, Панчево	145	20.862.000,00	10.180.656,00	31.042.656,00
3	ХХ Вискоза АД Центровар ДОО Лозница	1	42.560,00	20.769,28	63.329,28
4	ДП Имекс техника Ивањица, Ивањица	324	36.047.180,00	17.591.023,84	53.638.203,84
5	АД Југодент, Нови Сад	107	14.590.480,00	7.120.154,24	21.710.634,24
6	АД Алпикс, Ковин	7	47.880,00	23.385,44	71.245,44
7	ДП Вучјанска, Вучје	35	5.025.785,00	2.452.583,08	7.478.368,08
8	ХХ Вискоза АД Хемиромент ДОО Лозница	6	410.400,00	200.275,20	610.675,20
9	ДП Пуста Река, Боник	1	148.200,00	72.321,60	220.521,60
10	АТП Војводина АД Нови Сад	1	144.430,00	70.467,30	214.897,30
11	АТП Војводина АД Нови Сад	1	136.344,00	0,00	136.344,00
12	ЈВС дес. Књажевац	110	15.271.440,00	7.452.462,72	22.723.902,72
13	Економ АД, Ушће	94	13.190.660,00	6.436.993,28	19.627.553,28
14	АД Милач, Голубац	120	17.630.480,00	8.603.674,24	26.234.154,24
15	Леденице АД, Ивањица	58	5.683.280,00	2.773.440,64	8.456.720,64
16	ТПУ Компанија доо, Бачка Топлица	1	149.720,00	73.063,36	222.783,36
17	ХХ Вискоза АД Хемиромент ДОО Лозница	1	48.290,00	23.550,88	71.810,88
18	АТП Војводина АД Нови Сад	1	89.640,00	42.280,32	128.920,32
19	Фади стапчарда ДОО, Бачеј	2	299.440,00	146.126,72	445.566,72
20	УПТ Србија, Пирот	17	1.563.320,00	782.900,16	2.326.220,16
21	ДОО Фади ХХЦ дес. Бачеј	138	18.458.180,00	8.031.591,84	24.489.771,84
22	Фади мешава техника ДОО Бачеј	16	2.142.440,00	1.045.510,72	3.187.950,72
23	ДОО РТВ БГ-4, Књажевац	10	1.016.880,00	496.237,44	1.513.117,44
24	ДП Прогрес, Српски	2	297.920,00	145.384,96	443.304,96
25	Агроком комерцијално, Панчево	101	2.699.955,00	1.316.114,04	4.013.069,04
26	ДИ Слога ад, Владичин Хан	1	28.880,00	14.099,44	42.973,44
27	Грађитељ, Ивањица	234	32.819.270,00	16.015.803,76	48.835.073,76
28	АД ШПИК Слога, Ивањица	2	296.400,00	144.643,20	441.043,20
29	ГП Новоградац АД, Рума	2	296.400,00	144.643,20	441.043,20
30	Кланцица, Лозница	46	5.031.020,00	2.455.137,76	7.486.157,76
31	АТП Војводина АД Нови Сад (Поча-жаба)	1	18.620,00	9.086,56	27.706,56
32	АТП Војводина АД Нови Сад (Кочела-жаба)	1	4.450,00	2.225,28	6.785,28
УКУПНО:		1680	202.631.134,00	98.939.200,40	301.570.334,40

Предузеће Клуз-Тиса је у стечају од 7.10.2010. године. Радници овог предузећа су за лист Данас објаснили да су за Фонд сазнали преко интернета, па да су тек касније о томе посаветовали са стечајним управником. Пријавило се 116, а позитивно решење је остварило њих 95. Остали су одбили јер нису били у радном односу 9 месеци пре почетка поступка стечаја.

Анкета - радници „Клуз-Тиса“:

Славана Михаљковић:

- У предузећу сам радила пет година. Тренутно се бавим польопривредом и нигде не радим. За Фонд сам сазнала преко интернета, па сам отишла код стечајне управнице. Заједно са колегиницама подписала сам захтев Фонду.

Драгана Кокић:

- Радила сам 12 година за Клуз-Тису. Фирму смо, каја је почeo стечај тужили, и најдамо се да ће се и то добро завршити. За Фонд сам сазнала од колегинице, па смо заједно срећивали папире, договарале се на састанцима и заједно поднесле захтеве.

Наташа Ковачевић:

- У фирмама сам радила 18 година, што се тиче износа, вероватно су људи мало разочарани пошто смо били потпуно информисани. Стечајна управница нам је рекла да ћemo бити исплаћени за период од 16, а не 9 месеци. Али важно је да смо бар нешто добији. Без посла сам, радим само по неколико дана и то „на прво“. Толико имам кредити и дуговања да не знам где ће новац прво отићи.

Весна Јелићовић:

Радила сам у фирмама 21 годину и једна сам од ретких која са почетком стечајног поступка није подnela тужбу. Никаквим другим накнадам се не надам, једино бидама да ми повесију радни стаж. За Фонд сам чула од колегинице, а не од стечајне управнице.

Рајко Миланко:

У предузећу сам радио скоро 36 година. Остало ми је још годину дана до пензије. Не мислим да ће нешег бити од тужбе. Задовољан сам новицем који сам добио.

Министар рада Расим Љајић уручio решења Фонда солидарности радницима фабрике сирева „Церси“ и телевизије „БГ-4“

Радници добили по 140.000 динара

Министар рада и социјалне политике Расим Љајић је приликом посете Књажевцу и ныховом Центру за социјални рад 10. фебруара, искростио прилику да уручи радницима фабрике сирева „Церси“ и телевизије „БГ-4“ решења Фонда солидарности за исплату стечаја ове године, али и да већ сад знају да Фонд неће имати доволно средстава, тако да ће ће учинити све напоре како би им повећали средства.

- Фирме се сваки више затварају, али

нама је циљ отварање нових радних места. Потребно је да за „Церси“ обезбедимо стратешког партнера и новог купца како би фабрика поново радила, истакао је Јајић.

М. Кртић

Реч запослених:

Јасмина Анђелковић:

- У „Церсију“ сам радила 26 година. Нисам задовољна овом исплатом. За 26 година рада добије се нечija плата. Ја имам скоро 50 година, које мене сада да запосли. Идем на село, а ни тамо не знам шта ћу да радим.

Иван Апшић:

- Радио сам у фабрици око пет година, и у суштини сам задовољан. Ово је бар нешто, попито се продаји више нико и не нада. Ја сам сада запослен у Нипкој млекари, тако да није лопте, имам посао.

Драгана Ранђеловић:

- Нормално је да нико није задовољан. Ове паре нису довољне за остатак живота, а људи су остали без посла. Ово је као социјална помоћ. У фирмама сам радила пет година, а сада сам на бију. Не знам да ли ће неко да ме запосли са 48 година. За Фонд сам знала и раније, попито се већ долазили у Књажевцу због друге фирме. Стечајна управница нам је пуномогла при подношењу захтева, на нама је било само да дођемо и потпишемо.

Бранка Радовановић:

- Нормално је да нико није задовољан. Ове паре нису довољне за остатак живота, а људи су остали без посла. Ово је као социјална помоћ. У фирмама сам радила пет година, а сада сам на бију. Не знам да ли ће неко да ме запосли са 48 година. За Фонд сам знала и раније, попито се већ долазили у Књажевцу због друге фирме. Стечајна управница нам је пуномогла при подношењу захтева, на нама је било само да дођемо и потпишемо.

Бобана Михајловић, стечајна управница фирмe „Церси“

У Књажевцу више од 10 фирм у стечају

Фабрика сирева „Церси“ ушла је у стечајни поступак 22. фебруара 2010. године, и у том тренутку је имала 101 запосленог. Фабрика је почела да ради удрживањем рада и средстава тадашњих земљорадничких задруга, а од 1984. године ствара се тенденција увођења производње сирева у стапну производњу. Од 2003. године извршен је пренос удела задругара као чланова друштва на Citadel Financial Advisory DОО Београд. Крајем 2006. године извршена је продаја предузећа у целости, а купац је био ПРЕДИЦОН ГРОУП DОО Београд.

- Рачун фирмe је у блокади од 25. септембра 2009. године, а фабрика је престала са радом 2. октобра 2010. године - објашњава Бобана Михајловић, стечајна управница фабрике сирева „Церси“

• Како је фабрика са таквим капацитетима и на таквом тржишту дошла до стечаја?

- У последњих године дана дошло је до великих кредитних задуживања. Набављена је нова опрема и дошло је до великог броја лизинга, што за опрему, што за превозна средства. Након купљене линије за сушење суртске долази то блокаде од повериоца и Пореске управе и стаје се на производњом. Фабрика је у изузетно добром стању, са квалитетном опремом, великим капацитетима и непокретностима где су решени имовинско-правни односи. Ко год да купи фабрику, лако може да се нађе на тржишту, а њена цена је, после четири неуспеле продаје, знатно нижа од процењене.

• Каква је Ваша сарадња са Фондом?

- Сјајно сарађујем са Фондом солидарности. Та сарадња траје од како сам почела да радим посао стечајне управнице 2006. године. Наш посао се састоји у томе да обавестимо раднике о њиховим правима чим стечајни поступак почне, пружимо им стручну помоћ, прибавимо документацију, опомињемо их да прате рокове. Касније, ако нешто остане у стечајној маси, обавезно вршимо намирења Фонду. Најважније је нам да са радници буду на време обавештени, а они оберучке прихватавју помоћ Фонда јер је то једини новац коме заиста могу да се надају.

• Каква је тренутно ситуација у привреди у Књажевцу? Колико фирмe ради?

- У Књажевцу је тренутно преко 10 фирм у стечају. Затварају се чак и мала предузећа, конфекционари и обућари, који су почели са рад

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

УСЛОВИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ФОНДУ СОЛИДАРНОСТИ

- Да је у предузећу отворен стечај и да су потраживања запосленог утврђена правоснажним закључком (решењем) у складу са законом којим се уређује стечајни поступак. Правоснажност закључка (решења) суда о утврђеним потраживањима доказује се клаузулом правоснажности која се ставља на ту одлуку од стране надлежног трговинског суда.
- Да је правоснажни закључак (решење) суда уручено запосленом после 23. марта 2005. године. Запослени коме су потраживања утврђена и закључак (решење) достављено пре 23. марта 2005. године не може остварити право на потраживања код Фонда солидарности.
- Да је запослени био у радном односу на дан покретања стечајног поступка или да је лице било у радном односу у периоду за који се остварују права утврђена Законом о раду (члан 124. Закона о раду).
- Да потраживања нису исплаћена у складу са законом којим се уређује стечајни поступак, или да нису исплаћена у целости (припада им право на разлику до нивоа права утврђених Законом о раду).

ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА КОД ФОНДА СОЛИДАРНОСТИ

- Поступак код Фонда солидарности покреће се подношењем захтева (образац захтева се може преузети са сајта Фонда) и одговарајуће документације за остваривање права наведеног у захтеву. Заhtев мора бити појединачан и личан, и подноси га запослени из предузећа у стечају.
- Форма и садржај захтева одређени су Правилником о садржају обрасца захтева за остваривање права код Фонда солидарности, прописаним од стране Министра за рад, запошљавање и социјалну политику ("Службени гласник РС", број 31/05, од 08.04.2005. године). Обавеза је запосленог да свој захтев поднесе попуњавањем тог обрасца са свим подацима и документима који се у овом Правилнику наводе. У супротном, потраживано право се не може остварити код Фонда солидарности.
- Образац захтева се мора читко попунити, датирати и својеручно потписати. Потребно је заокружити број испред права које се потражује и приложити оверене фотокопије или оригиналне докуменате која се прилажу као доказ постојања траженог права, а која су прописана наведеним Правилником о садржају обрасца захтева. Списак потребних докумената наведен је и на самом обрасцу захтева.

РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА

- Захтев се подноси Фонду солидарности у року од 15 дана од дана уручења правоснажне одлуке (закључак, решење) којом је утврђено право на потраживање, у складу са законом којим се уређује стечајни поступак.
- Захтев са неопходном документацијом се доставља поштом на адресу: Фонд солидарности, Поштански фах 43, Немањина 22-26, 11124 Београд, или лично у писарницу пословне зграде Владе, улица Омладинских бригада 1, Нови Београд.

ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ ПО ЗАХТЕВУ

- По пријему захтева и потребне документације Управни одбор Фонда солидарности спроводи поступак у коме утврђује одлучујуће чи-

њенице и околности за доношење одлуке о сваком индивидуалном захтеву. Након спроведеног поступка Управни одбор Фонда одлучује решењем односно закључком.

- Наведена одлука (решење односно закључак) се доставља лично или препоручено поштом подносиоцу захтева. Жалба на одлуку се може поднети Министру рада и социјалне политике у року од 8 дана од дана пријема. Уколико је одлука позитивна, истеком рока за жалбу, одлука постаје правоснажна. На основу правоснажне одлуке одобрени износ по потраживаним правима се уплаћује на достављени текући рачун подносиоца захтева.
- Уколико је на одлуку Управног одбора Фон-

5. Запослени има право и на уплату доприноса за обавезно социјално осигурање за исплату зараде и накнаде зараде, у складу са прописима о обавезном социјалном осигурању.

Права на наведена потраживања су неотуђива, лична и материјална (ако је запослени преминуо нико други његова права не може остварити код Фонда солидарности).

Да би остварио право на исплату било ког од наведених потраживања, оно подносиоцу захтева мора бити утврђено (признато) у правоснажној одлуци (закључак, решење) којом је утврђено право на потраживање, у

да солидарности изјављена жалба, о њој одлучује Министар рада и социјалне политике. Одлука Министра рада, запошљавања и социјалне политike доставља се препоручено поштом подносиоцу захтева.

ПРАВА ЗАПОСЛЕНИХ КОД ФОНДА СОЛИДАРНОСТИ

1. Зарада и накнада зараде за време одсутошти са рада због привремене спречености за рад по прописима о здравственом осигурувању коју је био дужан да исплати послодавац у складу са Законом о раду, за последњих девет месеци пре покретања стечајног поступка;
2. Накнада штете за неискоришћени годишњи одмор кривицом послодавца, за календарску годину у којој је покренут стечајни поступак, ако је то право имао пре покретања стечајног поступка;
3. Отпремнина због одласка у пензију у календарској години у којој је покренут стечајни поступак, ако је право на пензију остварио пре покретања стечајног поступка;
4. Накнада штете на основу одлуке суда донете у календарској години у којој је покренут стечајни поступак, због повреде на раду или професионалног оболења, ако је та одлука постала правоснажна пре покретања стечајног поступка;

складу са законом којим се уређује стечајни поступак.

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Акта која се доносе у складу са законом којим се уређује стечајни поступак:

- а) Решење о увођењу стечаја у предузеће (потребно приложити за било које од тражених права);
- б) Правоснажна одлука (закључак, решење) суда о утврђеним потраживањима за запослене, у којој је наведен основни потраживања, (за зараде треба да буде наведен тачан период за који се оне дугују, број остварених радних сати по месецима и износ; за осталу праву потребно је да потраживање и износ за њега буду наведени у одлуци). Правоснажну одлуку (закључак, решење) треба приложити уз потраживана права наведена у тачкама 1, 2, и 3;
- в) Потврда стечајног већа да у стечајној маси нема средстава за исплату утврђених потраживања за запослене (потребно приложити за било које од тражених права);

Акта која поседује запослени:

1. Захтев (на прописаном обрасцу попуњен читко, правилно и комплетно, обавезно зао-

кружити право на потраживање, уписати датум подношења и потписати);

2. Уговор о раду, односно други акт о заснивању радног односа (потребно приложити за било које од тражених права);

3. Оверену фотокопију радне књижице (потребно приложити за било које од тражених права);

4. Акт којим је престао радни однос, за лице коме је престао радни однос пре покретања стечајног поступка (потребно приложити за било које од тражених права);

5. Изјава подносиоца захтева да није искористио годишњи одмор за календарску годину у којој је покренут стечајни поступак (потребно приложити ако се тражи право на исплату штете за неискоришћени годишњи одмор);

6. Захтев запосленог за коришћење годишњег одмора за календарску годину у којој је покренут стечајни поступак упућен послодавцу (потребно приложити ако се тражи право на исплату штете за неискоришћени годишњи одмор);

7. Решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запосленог на пензију (потребно приложити ако се тражи право на исплату отпремнине за пензију);

8. Оверен препис правоснажне одлуке суда којом је утврђено право на накнаду штете због повреде на раду или професионалног оболења (потребно приложити ако се тражи право на исплату по основу судске одлуке);

9. Копија картице текућег рачуна (потребно приложити за било које од тражених права);

10. Копија личне карте подносиоца захтева (потребно приложити за било које од тражених права).

Напомена: Уколико се прилаже фотокопија документа, онда та фотокопија мора бити оверена у суду или општини. Копију картице текућег рачуна и личне карте не треба оверавати.

КОНТАКТИ СА ФОНДОМ

Адреса за доставу пошиљки:
Фонд солидарности
Немањина 22-26
Поштански фах 43
11124 Београд

Контакт телефони:
011/21-21-970, 011/21-21-971

Број факса:
011/21-21-968

Sajt:
www.fs.gov.rs

E-mail:
fond.solidarnosti@fs.gov.rs

Ово упутство нема снагу правног акта већ служи као помоћ за комплетирање документације ради подношења захтева Фонду солидарности.